

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2016 roku

Sąd Rejonowy w Toruniu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Ewa Lemanowicz - Pawlak

Protokolant: stażysta Dawid Muraszewski.

w obecności Prokuratora Prokuratury Rejonowej Toruń Centrum-Zachód Radosława Mync

po rozpoznaniu dnia 24.10.2016 roku

sprawy:

I. G. (1) z domu G. c. Z. i M. z domu H.
ur. (...) w miejscowości Z.

oskarżonego o to, że:

w dniu 11 kwietnia 2016 r. w T. przy ul. (...) kierując samochodem marki M. (...) o nr rej. (...) nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że wykonując manewr cofania z miejsca parkingowego od strony ul. (...) w stronę jezdni przy ul. (...) nie udzieliła pierwszeństwa przejazdu motorowerowi marki Z. (...) o nr rej. (...) kierowanemu przez J. K. (1) jadącego ul. (...) z kierunku.ul. (...) w kierunku ul. (...), czym doprowadziła do potrącenia tego pojazdu, w wyniku czego J. K. (1) doznał obrażeń ciała w postaci obrzęku tkanki podskórnej w okolicy skroniowo-potylicznej prawej, wstrząśnienia mózgu, złamania kości skroniowej i ciemieniowej prawej oraz odmy śródczaszkowej okolicy skroniowej prawej i okolicy potylicznej, a także obrażeń, które spowodowały u niego ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu ośrodkowego układu nerwowego w postaci krwaka przymózgowego nad prawą półkulą mózgu, pourazowego krwotoku podpajęczynówkowego, stłuczenia mózgu w obrębie obu płatów czołowych i prawego płata skroniowego oraz obrzęku prawej półkuli mózgu,

tj. o czyn zabroniony z art. 177 § 2 k.k.

ORZEKA:

I. oskarżoną **I. G. (1)** uznaje za winną popełnienia zarzucanego jej czynu, stanowiącego występki z art. 177 § 2 kk i za to na podstawie art. 177 § 2 kk wymierza jej karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk oraz art. 70 § 1 kk warunkowo zawiesza wykonanie orzeczonej w punkcie I wyroku kary pozbawienia wolności na okres 3 (trzech) lat tytułem próby;

III. na podstawie art. 72§1 pkt 1kk nakłada na oskarżoną obowiązek informowania sądu o przebiegu okresu próby co 6 (sześć) miesięcy;

IV. na podstawie art. 46§2kk orzeka wobec oskarżonej I. G. (1) nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego J. K. (1) w wysokości 8000 (ośmiu tysięcy) złotych;

V. zwalnia oskarżoną z kosztów sądowych, wydatkami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 11 kwietnia 2016 r. w T. przy ul. (...) kierując samochodem marki M. (...) o nr rej. (...) nieумыślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że wykonując manewr cofania z miejsca parkingowego od strony ul. (...) w stronę jezdni przy ul. (...) nie udzieliła pierwszeństwa przejazdu motorowerowi marki Z. (...) o nr rej. (...) kierowanemu przez J. K. (1) jadącego ul. (...) z kierunku ul. (...) w kierunku ul. (...), czym doprowadziła do potrącenia tego pojazdu, w wyniku czego J. K. (1) doznał obrażeń ciała w postaci obrzęku tkanki podskórnej w okolicy skroniowo-potylicznej prawej, wstrząśnienia mózgu, złamania kości skroniowej i ciemieniowej prawej oraz odmy śródczaszkowej okolicy skroniowej prawej i okolicy potylicznej, a także obrażeń, które spowodowały u niego ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu ośrodkowego układu nerwowego w postaci krwaka przymózgowego nad prawą półkulą mózgu, pourazowego krwotoku podpajęczynówkowego, stłuczenia mózgu w obrębie obu płatów czołowych i prawego płata skroniowego oraz obrzęku prawej półkuli mózgu. W/w czyn wyczerpał znamiona występku z

art. 177 § 2 k.k.

Przy wymiarze kary wobec oskarżonej sąd miał na względzie jej dotychczasowy, ustabilizowany tryb życia, fakt, iż po raz pierwszy tak rażąco naruszyła porządek prawny, nie była bowiem wcześniej karana sądownie, jak również przyznanie się do winy i złożenie wyczerpujących wyjaśnień. Z drugiej jednak strony czyn oskarżonej znamionował wysoki stopień społecznej szkodliwości, który był determinowany w głównej mierze charakterem oraz rozmiarem obrażeń pokrzywdzonego.

Mając powyższe względy na uwadze sąd doszedł do przekonania, iż karą adekwatną do stopnia zawinienia oraz społecznej szkodliwości czynu będzie kara 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat tytułem próby. W ocenie sądu w odniesieniu do oskarżonej można było wysnuć pozytywną prognozę kryminologiczną, albowiem jej dotychczasowy tryb życia dawał podstawy do konkluzji, iż naruszenie przez nią porządku prawnego miało incydentalny charakter.

Aby wzmocnić oddziaływanie w zakresie prewencji indywidualnej sąd na podstawie art. 72§1 pkt 1kk zobowiązał oskarżoną do informowania sądu o przebiegu okresu próby co 6 miesięcy.

Nadto na podstawie art. 46§2kk sąd orzekł wobec oskarżonej nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego w wysokości 8000 zł . W/w środek ma zadośćuczynić zasadzie kompensaty szkód wyrządzonych czynem zabronionym. Istota w/w środka kompensacyjnego opiera się na założeniu, że jednym z celów procesu karnego jest rozwiązanie konfliktu pomiędzy sprawcą a pokrzywdzonym, a sposobem rozwiązania czy złagodzenia tego konfliktu jest między innymi naprawienie szkody bądź krzywdy wyrządzonej przestępstwem (kompensacyjna funkcja prawa karnego); Buchała (w:) Buchała, Z., s. 358-359. Orzeczenie omawianego środka jest możliwe w przypadku skazania za jakiegokolwiek przestępstwo, z którego wynikła szkoda lub które spowodowało wyrządzenie pokrzywdzonemu krzywdy. Pojęcie szkody i krzywdy należy definiować tu zgodnie z cywilistycznym ich rozumieniem, tj. szkodę jako uszczerbek majątkowy (materialny), zaś krzywdę jako uszczerbek niemajątkowy (niematerialny); tym samym na "wyrównanie" tego drugiego uszczerbku używać należy terminu "zadośćuczynienie", podczas gdy odszkodowanie obejmuje naprawienie szkody jako uszczerbku majątkowego. Zadośćuczynienie to forma rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej. Podstawą jego żądania jest krzywda niemajątkowa w postaci ujemnych przeżyć związanych z cierpieniami psychicznymi i fizycznymi, wynikająca z naruszenia wskazanych w przepisie art. 445kc dóbr osobistych. Wprawdzie szkody niemajątkowej nie sposób wyrównać za pomocą świadczeń pieniężnych, lecz świadczenia te mogą łagodzić ujemne przeżycia pokrzywdzonego poprzez dostarczenie mu środków pozwalających w szerszym stopniu zaspokoić jego potrzeby i pragnienia (por. M. Safjan (w:) Kodeks..., s. 1432; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania..., s. 260; M. Nesterowicz (w:) Kodeks..., s. 430). Zadośćuczynienie ma charakter uznaniowy. Jego przyznanie nie jest więc obligatoryjne w każdej sytuacji, gdy zaistnieje krzywda, lecz zależy od uznania i oceny sądu konkretnych okoliczności sprawy (wyrok SN z dnia 27 sierpnia 1969 r., I PR 224/69, OSNCP 1970, nr 6, poz. 111; A. Cisek (w:) Kodeks..., s. 794).

Podstawę żądania zadośćuczynienia stanowi przede wszystkim konsekwencja uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia w postaci krzywdy, czyli cierpienia fizycznego i psychicznego. Do cierpień fizycznych zalicza się przede wszystkim ból i podobne do niego dolegliwości. Cierpieniem psychicznym będą ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, konieczności zmiany sposobu życia czy nawet wyłączenia z normalnego życia (por. wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, LEX nr 50824).

Przepisy kodeksu nie wskazują kryteriów, jakie należałoby uwzględniać przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego; komentowany przepis mówi jedynie o „odpowiedniej sumie tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę”. Kryteria, jakimi należy się kierować przy określaniu wysokości zadośćuczynienia dostarcza nam orzecznictwo. Judykatura wskazuje również na istotne elementy, jakie należy uwzględniać przy ustalaniu zadośćuczynienia. Zarówno okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia, jak i kryteria ich oceny powinny być rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą pokrzywdzonego (por. wyrok SN z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, OSNC-ZD 2010, nr 3, poz. 80, LEX nr 738354; wyrok SN z dnia 8 października 2008 r., IV CSK 243/08, LEX nr 590267; wyrok SN z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 392/2004, niepubl.; wyrok SN z dnia 17 września 2010 r., II CSK 94/10, niepubl.).

Ustalając wysokość zadośćuczynienia, pamiętać należy, że ma ono mieć charakter kompensacyjny, a więc winno przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. W piśmiennictwie uznaje się, że wysokość przyznawanej kwoty zadośćuczynienia tak powinna być ukształtowana, by stanowić „ekwiwalent wycierpianego bólu” (por. F. Zoll, Zobowiązania w zarysie według polskiego Kodeksu zobowiązań, podręcznik poddany rewizji i wykończony przy współudziale S. Kosińskiego i J. Skąpskiego, wyd. II, Warszawa 1948, s. 122). Kwota zadośćuczynienia ma być więc pochodną wielkości doznanej krzywdy (por. A. Cisek (w:) Kodeks..., s. 797). Orzecznictwo wskazuje, że uwzględniając przy ustalaniu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, nie można podważać kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia (wyrok SN z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/2003, OSNC 2005, nr 2, poz. 40). Bogata judykatura dostarcza następujących kryteriów, jakimi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia są to wiek poszkodowanego (zwykle większą krzywdą jest np. kalectwo u młodej osoby), rodzaj i rozmiar doznanych obrażeń, stopień i rodzaj cierpień fizycznych i psychicznych, intensywność (natężenie, nasilenie) i czas trwania tych cierpień, ewentualnie stopień kalectwa, rodzaj i stopień winy sprawcy, w szczególności szczególnie wysokie natężenie tej winy – a nawet jej odczucia przez poszkodowanego (ewentualnie stopień winy poszkodowanego, który przyczynił się do szkody) – wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1010/2000, OSNC 2003, nr 4, poz. 56; wyrok SN z dnia 30 listopada 1999 r., I CKN 1145/99, niepubl.; wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 605/00, LEX nr 484718).

W przypadku zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową wynikającą z naruszenia zdrowia (art. 445 § 1 i 2 w zw. z art. 444 § 1 k.c.) podkreśla się konieczność uwzględniania czasu trwania cierpień, ich intensywności, rodzaju odniesionych obrażeń, wpływu na dalsze życie poszkodowanego, nieodwracalności skutków, poczucia bezradności, braku możliwości korzystania z określonych rozrywek, wykonywania określonej pracy, konsekwencji w życiu osobistym i społecznym (zob. m.in. wyroki SN: z dnia 29 września 2004 r., II CK 531/03, LEX nr 137577, i z dnia 17 września 2010 r., II CSK 94/10, LEX nr 672675). Nadto w judykaturze wskazuje się na konieczność przedstawiania przez sumę zadośćuczynienia odczuwalnej wartości ekonomicznej, przynoszącej poszkodowanemu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne – nie będącej jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, co wynika z kompensacyjnego charakteru zadośćuczynienia (wyrok SN z dnia 4 lutego 2008 r., III KK 349/07, Biul. PK 2008, nr 4, s. 7; wyrok SN z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 536/07, LEX nr 461725) itp. Zaspokojenie roszczeń majątkowych wynikających z popełnionego przestępstwa komunikacyjnego może nastąpić w ramach środka kompensacyjnego lub z ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych (A. Dziergawka, Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej a zobowiązanie do naprawienia szkody w sprawie przestępstw komunikacyjnych, w: I. Zgoliński (red.), Odszkodowanie i zadośćuczynienie w prawie polskim, Bydgoszcz 2012, s. 81). Sąd Najwyższy wyjaśnił, że: "Korzystanie przez sprawcę przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji

z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów, nie wyłącza ani nakazu orzeczenia obowiązku naprawienia szkody (art. 46 § 1 k.k.), ani możliwości orzeczenia - zamiast tego obowiązku, nawiazki określonej w art. 46 § 2 k.k." (uchwała SN z 20 czerwca 2000 r., I KZP 5/00, OSNKW 2000, nr 7-8, poz. 55, z aprobującymi uwagami R.A. Stefańskiego, Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego materialnego, prawa karnego wykonawczego i prawa wykroczeń za 2000 r., WPP 2001, nr 1, s. 100-102; uchwała SN z 13 maja 1996 r., III CZP 184/95, OSNC 1996, nr 7-8, poz. 91; postanowienie SN z 24 lutego 2006 r., III CZP 95/05, LEX nr 180671; P. Bucoń, Odpowiedzialność cywilna uczestników wypadku komunikacyjnego, Warszawa 2008, s. 33).

Cytowana uchwała w sposób zasługujący na aprobatę jednoznacznie przesądza kwestię, że tak długo, jak długo istnieje realna szkoda, sąd ma obowiązek w przypadku złożenia stosownego wniosku orzec obowiązek naprawienia szkody, niezależnie od tego, czy sprawca ma ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej za szkody, czy go nie ma. Powyższy pogląd zachowuje aktualność na gruncie obecnie obowiązującego stanu prawnego.

Zgodnie z dyspozycją art. 46§2 kk jeżeli orzeczenie obowiązku określonego w art. 46§ 1 kk jest znacznie utrudnione, sąd może orzec zamiast tego obowiązku nawiazkę w wysokości do 200 000 złotych na rzecz pokrzywdzonego, a w razie jego śmierci w wyniku popełnionego przez skazanego przestępstwa nawiazkę na rzecz osoby najbliższej, której sytuacja życiowa wskutek śmierci pokrzywdzonego uległa znacznemu pogorszeniu. W razie gdy ustalono więcej niż jedną taką osobę, nawiazki orzeka się na rzecz każdej z nich.

Użycie w § 2 słowa "zamiast" wskazuje, że przesłanki orzeczenia nawiazki są takie same jak przesłanki orzeczenia obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, a więc: popełnienie przestępstwa i skazanie za nie, stwierdzenie istnienia szkody (krzywdy) wynikłej z tychże przestępstw oraz złożenie wniosku o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody przez osobę do tego uprawnioną lub podjęcie w tej materii decyzji przez sąd z urzędu. Sąd, gdy został złożony wniosek, zawsze musi orzec obowiązek naprawienia szkody i zadośćuczynienia za krzywdę lub nawiazkę, z tym, że słowo "zamiast" wskazuje na subsydiarny w stosunku do obowiązku naprawienia szkody charakter nawiazki (por. Z. Gostyński, Obowiązek..., s. 130).

W ocenie Sądu orzeczona kwota nawiazki jest odpowiednia do stopnia wyrządzonej przez oskarżoną krzywdy. W/ w środek kompensacyjny jest sposobem naprawienia krzywdy wyrządzonej jako cierpienia fizyczne oraz cierpienia psychiczne związane z uszkodzeniami ciała i rozstrojem zdrowia (wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, niepubl.). Określając wymiar tego środka sąd miał na względzie w głównej mierze charakter oraz rozmiar obrażeń doznanych przez pokrzywdzonego w postaci obrzęku tkanki podskórnej w okolicy skroniowo-potylicznej prawej, wstrząśnienia mózgu, złamania kości skroniowej i ciemieniowej prawej oraz odmy śródczaszkowej okolicy skroniowej prawej i okolicy potylicznej, a także obrażeń, które spowodowały u niego ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu ośrodkowego układu nerwowego w postaci krwiaka przymózgowego nad prawą półkulą mózgu, pourazowego krwotoku podpajęczynówkowego, stłuczenia mózgu w obrębie obu płatów czołowych i prawego płata skroniowego oraz obrzęku prawej półkuli mózgu.

Pomimo upływu czasu pokrzywdzony w dalszym ciągu odczuwa dolegliwości związane z wypadkiem- niedosłuch ucha prawego, bóle głowy, problemy z utrzymaniem równowagi, deficyty pamięci, dysponuje orzeczeniem o czasowej niezdolności do wykonywania pracy zarobkowej. Nawet przy wykonywaniu zwykłych czynności, jak zakupy czy wizyta u lekarza musi korzystać z pomocy osób trzecich. Przed wypadkiem aktywnie uprawiał różne dyscypliny sportowe (tenis, szachy, jazda rowerem), wskutek odniesionych obrażeń musiał zrezygnować jednak z wszelkiej aktywności fizycznej. J. K. jest pacjentem poradni laryngologicznej i neurochirurgicznej, z uwagi na występujące u niego deficyty funkcji poznawczych ma zalecenie rozwiązywania krzyżówek przeznaczonych dla dzieci.

W świetle powyższych ustaleń niewątpliwym jest, iż wskutek zdarzenia będącego przedmiotem postępowania diametralnie zmienił się dotychczasowy tryb życia pokrzywdzonego.

Z drugiej strony wysokość zadośćuczynienia uwarunkowana była również sytuacją materialną oskarżonej. Z ustaleń poczynionych przez sąd wynika, iż I. G. prowadzi działalność gospodarczą i uzyskuje dochody oscylujące w granicach

3000 zł, nie dysponuje żadnym wartościowym majątkiem ruchomym bądź nieruchomościami, na jej utrzymaniu pozostaje dwoje małoletnich dzieci.

Aczkolwiek wymiar zasądzonej nawiązki jest ponad dwukrotnie wyższy od pierwotnie zaproponowanego przez prokuratora i oskarżoną we wniosku w trybie art. 335kpk, tym niemniej w ocenie sądu pełniej zadośćuczyni on zasadzie kompensacyjnej, uwzględnia bowiem czas trwania cierpień pokrzywdzonego, ich intensywność, rodzaj odniesionych obrażeń, wpływ na dalsze życie pokrzywdzonego, poczucie bezradności, konieczność rezygnacji z dotychczasowego, aktywnego trybu życia, niemożność wykonywania dotychczasowej pracy, konsekwencji w życiu osobistym i społecznym.

Sąd zdaje sobie sprawę, iż szkody niemajątkowej nie sposób wyrównać za pomocą świadczeń pieniężnych, lecz nawiązka w orzeczonym zakresie powinno w wystarczającym stopniu łagodzić ujemne przeżycia pokrzywdzonego poprzez dostarczenie środków pozwalających w szerszym stopniu zaspokoić jego potrzeby.

Z drugiej strony należy podnieść, iż sąd uznając ,że priorytetowe znaczenie winny mieć zobowiązania wobec pokrzywdzonego odstąpił od obciążenia I. G. kosztami postępowania oraz zastosowania wobec oskarżonej kary grzywny, o orzeczenie, której wnosili strony we wniosku w trybie art. 335kpk w wymiarze 80 stawek dziennych po 20 zł.

Tym samym dolegliwości o charakterze finansowym zastosowane wobec oskarżonej nie są znacząco wyższe od tych, które akceptowała we wniosku w trybie art. 335kpk.

W ocenie sądu zastosowane wobec oskarżonej sankcje są adekwatne do stopnia społecznej szkodliwości czynu i spełnią swoje cele w zakresie prewencji ogólnej i indywidualnej.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 624§1 kpk w zw. z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych. (Dz. U. 83.49.223 z późn. zm.). Jak zostało już uprzednio podniesione sąd zwolnił oskarżoną z kosztów sądowych, albowiem zdaniem sądu priorytetowe znaczenie winny mieć zobowiązania finansowe wobec pokrzywdzonego. Nadto sąd uwzględnił sytuację materialną oskarżonej oraz wysokość zasądzonej nawiązki i doszedł do wniosku, iż obciążenie jej dodatkowo kosztami sądowymi stanowiłoby dla niej oraz jej rodziny nadmierną dolegliwość.